

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

91. заседание

Срѣда, 26 априлъ 1939 г.

(Открито въ 16 часа)

Председателствувалъ председателятъ Стойчо Мошановъ. Секретари: д-ръ Найдентъ Найденовъ и Серафимъ Георгиевъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Отпуски	2255
Питания	2255, 2256
Законопроекти	2256
Предложения	2256

По дневния редъ:

Законопроекти: 1. За отпечатване юбилейни пощенски марки по случай IX юнашки съборъ (Второ четене)	2256
2. За допълнение на чл. 313 отъ закона за държавните привилегии, акцизътъ и патентитъ. (Второ четене)	2256
3. За освобождаване отъ акцизъ градобитния материалъ отъ реколта 1938 г., изваренъ съгласно VII-то постановление на Министерския съветъ, протоколъ № 124, отъ 15 септемврий 1938 г. (Второ четене)	2256
4. За измѣнение бюджета на Министерството на народното просвѣщение за 1939 бюджетна година. (Второ четене)	2257
5. За отмѣнение § 7 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избирание народни представители за обикновено Народно събрание („Държ. вестникъ“, бр. 3, отъ 5 януарий 1938 г.) (Снето отъ дневния редъ)	2257
6. За допълнителенъ бюджетенъ кредитъ въ размѣръ на 10.000.000 л. по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година. (Първо четене)	2258
Говорили: М-ръ В. Аврамовъ	2258, 2262
И. Пастуховъ	2259
Н. Стамболиевъ	2260
С. Станчевъ	2261
Д-ръ Н. Сакаровъ	2262
И. Робевъ	2263
7. За измѣнение наредбата-законъ за Българската земеделска и кооперативна банка („Държавенъ вестникъ“, бр. 163, отъ 18 октомврий 1934 г.) (Първо и второ четене)	2263, 2264

8. За одобрение и приложение на споголбата, постигната между държавата и производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захаръ“ въ гр. София. (Първо четене) (Снето отъ дневния редъ)	2264
Говорили: Н. Търкалановъ	2265
И. Петровъ	2265
М-ръ Д. Божиловъ	2265
Г. Василевъ	2265

9. За измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 бюджетна година. (Първо и второ четене)	2265, 2266
10. За прехвърляне народната пенсия на покойния Нено Яковъ Делибалтовъ върху съпругата му Стояна Ненова Якова Делибалтова (Първо и второ четене)	2266
11. За измѣнение на наредбата-законъ за крайния срокъ по плащане стойността на ликвидирани имоти на бѣжанцитъ, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция, относително свободата на емиграция на малцинствата. (Първо и второ четене)	2267

Говорили: Г. Чалбуровъ	2267
М-ръ Д. Божиловъ	2267

Предложения: 1. За облагане съ мито на внесенитъ съ вносни декларации № № 382 и 409 отъ 1938 г. на Русенската митница, даращи и части за такъва по режима, който е билъ въ сила преди 13 ноемврий 1937 г. (Приемане)	2268
2. За одобрение XIV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му на 15 априлъ 1939 г., протоколъ № 49 — за даване разрешение на Б. з. к. банка да закупи материалитъ, упоменати въ членове 94 и 184 отъ закона за подобрене земеделското производство. (Приемане)	2268

Дневенъ редъ за следващото заседание	2269
--	------

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни) Присѣдствуватъ нужното число народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсѣдствуватъ народнитъ представители: Ангелъ Риболовъ, Атанасъ Каишевъ, Георги Миковъ, Димитъръ Търкалановъ, Еню Клянтевъ, Иванъ Халалджевъ, Йорданъ Русевъ, д-ръ Кънчо Милановъ, Методи Янчулевъ, Михаилъ Донсузовъ и Спасъ Мариновъ)

Бюрото има да направи следнитъ съобщения.

Разрешени сѫ отпуски на следнитъ г-да народни представители:

на г-нъ Еню Поповъ — 1 день, за 25 априлъ т. г.;
на г-нъ Методи Янчулевъ — 1 день, за 26 априлъ т. г.

и
на г-нъ д-ръ Кънчо Милановъ — 2 дена, за 26 и 27 т. м.

Постѣпили сѫ следнитъ питання:

Отъ народния представителъ г. Динко Тодоровъ Теневъ до г-нъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно незаконно гласуване въ бюджетитъ на селскитъ общини отъ Ямболска околия „Падарщина“ като приходъ.

Отъ народнитъ представители г-да Димитъръ Търкалановъ, Мато Матовъ, Вѣлю Боневъ и др. до г-нъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве по поводъ интърнирането на група отъ 28 софийски гражданки и граждани.

Отъ народния представителъ г-нъ Недѣлко Атанасовъ до г-нъ министра на финанситъ; защо се държи още на служба директорътъ на държавнитъ дългове, който е надминалъ законния срокъ за служене?

Отъ народния представител г-нъ Никола Стамболиевъ до г-нъ министра на търговията, промишлеността и труда: защо е уволненъ електронинженерътъ при мини „Перникъ“ г-нъ Раковъ?

Тия питання ще се изпратятъ на г-да министритѣ, за да отговорятъ.

Постѣпили сѣ следнитѣ законопроекти и предложения:

Отъ Министерството на правосъдието и Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти — законопроектъ за заличаване нѣкои отъ гражданскитѣ последици отъ съдебнитѣ решения по конфискационни дѣла № 11/1923 г. на Софийския апелативенъ съдъ и № 3/1925 г. на Върховния касационенъ съдъ.

Отъ Министерството на финанситѣ — Дирекция на държавния бюджетъ и отчетностъ — законопроектъ за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година.

Отъ Министерството на финанситѣ — отдѣлъ за митницитѣ — законопроектъ за увеличаване митото по буква „б“ на статия 120 отъ митнишката тарифа за вноснитѣ стоки.

Отъ Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти — законопроектъ за отстъпване даромъ на училищното настоятелство въ село Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 къщи, негодни за живяне, находящи се въ с. Бѣла, същата околия, и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция за взаимното и доброволно изселване на малцинствата.

Отъ Министерството на външнитѣ работи и народното здраве — законопроектъ за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община.

Отъ Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти — отдѣление земедѣлско — предложение за одобрение III-то постановление на Министерския съветъ взето въ заседанието му отъ 24 априлъ 1939 година, протоколъ № 55, извършената отъ Б. з. к. банка доставка на сини камъкъ да бѣде освободена отъ данъкъ върху предприятията по чл. чл. 19 и 23 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ и пр.

Отъ Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията — Дирекция консулско-стопанска — предложение за освобождаване отъ заплащане на глобитѣ, превзидени въ чл. 4 отъ закона за такситѣ, събирани отъ Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията и отъ българскитѣ легации и консулства въ странство — „Държавенъ вестникъ“, брой 21/1931 г. — всички български поланици, заварени на територията на Иранъ.

Тия законопроекти и предложения ще се раздачатъ на г-да народнитѣ представители и ще се поставятъ на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ —

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТПЕЧАТВАНЕ ЮБИЛЕЙНИ ПОЩЕНСКИ МАРКИ ПО СЛУЧАЙ IX ЮНАШКИ СЪБОРЪ.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Гето Кръстевъ: Г-да народни представители! Комисията по Министерството на финанситѣ разгледа законопроекта, който приехте на първо четене, и внесе въ него нѣкои промѣни, които ще ви докладвамъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ

за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай IX юнашки съборъ.

Чл. 1. Разрешава се на министра на финанситѣ да отпечата юбилейни пощенски марки по случай IX юнашки съборъ въ размѣръ на 3.000.000 л.

Отъ чистия приходъ отъ продажбата на тия марки 50% да се отстъпи на Съюза на българскитѣ гимнастически дружества „Юнакъ“ за довършване, приспособяване и подобрене съюзното игрище и покриване разходитѣ по този съборъ.

Въ алинея първа сумата 3.000.000 л. се увеличи на 3.500.000 л.

Алинея втора добива следната редакция: (Чете)

„Отъ тия марки 50% отъ стойността и количеството на разнитѣ видове да се отстъпятъ, както следва:

а) на Съюза на българскитѣ гимнастически дружества „Юнакъ“ за довършване, приспособяване и подобрене съюзното игрище и покриване на разходитѣ на IX юнашки съборъ за 1.450.000 л. и

б) на Българския туристически съюзъ за уреждане на юбилейния съборъ на същия презъ 1939 г. за 300.000 л.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ заглавието на законопроекта, заедно съ чл. 1, така, както се докладваха отъ г-нъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Гето Кръстевъ: (Чете)

Чл. 2. Пускането въ обращение на горнитѣ марки, срокътъ за продажбата имъ, а също и видоветѣ и количествата по стойности да се опредѣлятъ отъ министра на финанситѣ, въ съгласие съ Главната дирекция на пошитѣ. Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ чл. 2 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай IX юнашки съборъ е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ —

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ ЧЛ. 313 ОТЪ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИТѢ ПРИВИЛЕГИИ, АКЦИЗИТѢ И ПАТЕНТИТѢ.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 313 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ.

Членъ единственъ. Къмъ чл. 313 се прибавятъ следнитѣ нови алинеи:

Лицата, признати отъ Експортния институтъ за износители на вина или други спиртни питиета се освобождаватъ отъ патентъ за правотъргуване съ спиртни питиета на едро, за закупуването на вина и други спиртни питиета и за продаването имъ за износъ въ чужбина.

Останалитѣ неизнесени за чужбина вина и други спиртни питиета лицата-износители могатъ да ги продаватъ най-много на три пѣти, на мѣстния пазаръ, като се снабдятъ съ патентъ за правотъргуване на едро въ минималния размѣръ по таблица VI на закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, безъ да представятъ нужнитѣ документи.

Въ алинея първа следъ думитѣ „се освобождаватъ“ финансовия комитетъ добавя следния текстъ: „считано отъ 1 януаръ 1939 г.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и членъ единственъ така, както се докладваха отъ г-нъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ за допълнение на чл. 313 отъ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ —

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТЪ АКЦИЗЪ ГРАДОБИТНИЯ МАТЕРИАЛЪ ОТЪ РЕКОЛТА 1938 Г., ИЗВАРЕНЪ СЪГЛАСНО VII-ТО ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТЪ, ПРОТОКОЛЪ № 124, ОТЪ 15 СЕПТЕМВРИЙ 1938 ГОДИНА.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Отъ трубичата. Чете)

„ЗАКОНЪ

за освобождаване отъ акцизъ градобитния материалъ отъ реколта 1938 година, изваренъ съгласно VII-то постановление на Министерския съветъ, протоколъ № 124, отъ 15 септември 1938 година.

Членъ единственъ. Събраниятъ и изваренъ на рѣкия, съгласно VII-то постановление на Министерския съ-

ветъ, протоколъ № 124/15 септември 1938 година, градо-битенъ материалъ отъ реколта 1938 година, се освобож-дава отъ заплащане на акциза по 50 стотинки на единъ литъръ.

Разрешава се да се изкупятъ отъ Българската земе-дѣлска и кооперативна банка, за смѣтка на държавата, по 35 стотинки спиртниятъ градусъ всички останали налице въ избитъ на лозаритѣ-производители ракии, получени при изваряването на градобитния материалъ отъ реколта 1938 година.

Събраниятъ акцизъ на продаденитѣ вече ракии, добити отъ изваряването на убитото отъ градушка грозде, да се върне на продавачитѣ-лозари.

Лицата, които сж закупили убитъ отъ градушка гроз-довъ материалъ, се освобождаватъ отъ заплащането на акциза на тоя материалъ, при условие, че половината отъ следуемия се акцизъ тѣ ще върнатъ на лозаритѣ-прода-вачи на материала. Ако пъкъ акцизътъ за тия материали е вече платенъ, половината отъ него се връща на прекуп-чика-търговецъ, а другата половина — на продавачитѣ на материалитѣ чрезъ прекупчика.

Г-да народни представители! Алиянея първа добива следната редакция: (Чете)

„Събраниятъ и изваренъ на ракия, съгласно решението на Народното събрание за одобряване VII-то постановле-ние на Министерския съветъ, публикувано въ „Д. в.“, бр. 43, отъ 24. II. 1939 г., градобитенъ материалъ отъ реколта 1938 г. се освобождава отъ заплащане на акциза по 50 ст. на е мѣ литъръ“.

А четвъртата алиянея добива следната редакция: (Чете)
„Лицата, които сж закупили убитъ отъ градушка гроз-довъ материалъ, се освобождаватъ отъ заплащането на ак-циза на тоя материалъ, при условие, че тѣ ще повърнатъ на лозаритѣ-продавачи на материала по 30 стотинки на закупенъ отъ тѣхъ килограмъ градобитенъ материалъ, по-срѣдствомъ общинското управление. Ако пъкъ акцизътъ на тия материали е вече платенъ, последниятъ се връща на прекупчика-търговецъ и лозаритѣ-продавачи на мате-риала, посрѣдствомъ общинското управление, като отъ освобождения и възврънатъ акцизъ на лозаритѣ-продавачи на материала се даде по 30 стотинки на закупенъ стъ тѣхъ килограмъ градобитенъ материалъ, а остатъкътъ се дава на закупчика-търговецъ“.

Финансовата комисия добави и нова алиянея пета съ сле. текстъ: (Чете)

„Приложението на тоя законъ се възлага на министра на финанситѣ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия, които приематъ заглавието на законопроекта и членъ единственъ така, както се докладваха отъ 4-тъ доклад-чика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято прие.

Законътъ за освобождаване отъ акцизъ градобитния материалъ отъ реколта 1938 година, изваренъ съгласно VII-то постановление на Министерския съветъ, протоколъ № 124, отъ 15 септември 1938 г., е приетъ окончателно.

Пристѣпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ —

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Петко Балкански: (Отъ трибунага) (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение бюджета на Министерството на народното просвѣщение за 1939 бюджетна година.

Членъ единственъ. Намалява се кредитътъ по § 1 отъ бюджета на Министерството на народното просвѣще-ние за 1939 бюджетна година съ сумата 8.889.380 л., съ която да се увеличи кредитътъ по § 11 на същия бюджетъ.“
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тѣзи, които приематъ заглавието на законопроекта и членъ единственъ така, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Законътъ за измѣнение бюджета на Министерството на народното просвѣщение за 1939 бюджетна година е приетъ окончателно.

Пристѣпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ —

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТМѢНЕНИЕ § 7 ОТЪ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДО-ПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ИЗБИРАНЕ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ЗА ОБИКНОВЕНО НА-РОДНО СЪБРАНИЕ („ДЪРЖАВЕНЪ ВЕСТНИКЪ“, БРОЙ 3, ОТЪ 5 ЯНУАРИЙ 1938 Г.)

Г-да народни представители! По тоя законопроектъ, вървамъ, нѣма да има разисквания.

Димитъръ Гичевъ: Ще има, ще има.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Е, вмѣсто да изпи-немъ вежди, ще извадимъ очи! (Глътка)

Г-да народни представители! Въ интереса на асияца ни е, понеже сме предъ приключването на нашата редовна сесия, поне по въпроси, които се отнасятъ до насъ, да решаваме само тогава, когато имаме единодушие.

Обажлатъ се: Разбира се.

Председателъ Стойчо Мошановъ: И азъ бихъ желалъ да проверѣя. Тѣзи, които сж съгласни да се разгледа тая точка отъ дневния редъ, ...

Петко Стайновъ: Г-нъ председателю! Процедирайте по правилника.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има предложение да се снесе тая точка отъ дневния редъ.

Петко Стайновъ: Кой го прави?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Много народни пред-ставители предлагатъ това.

Петко Стайновъ: Кой го предлага?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Добре, председател-ството прави единъ опитъ, за да-бждемъ единици. Ако вие искате да правимъ сеирджилѣци, то е друго. Г-нъ се-кретаръ! Прочетете законопроекта.

Секретаръ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законодателното предложение за измѣнение чл. 19, точка 10, отъ наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, публику-вана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 234, отъ 22 октомври 1937 г., измѣнена съ наредба-законъ за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за избиране народни пред-ставители за обикновено Народно събрание отъ 5 януарий 1938 г., § 7.

Г-да народни представители!

Съ наредба-законъ за измѣнение и допълнение на на-редбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание отъ 5 януарий 1938 г. — § 7 — точка 10 на чл. 19 се измѣня така: „Лицата, които като пълномощници или повѣреници биха застъпили ма-териални интереси противъ държавата, държавнитѣ авто-номни учреждения и общинитѣ предъ финансовитѣ, да-нѣчнитѣ и други административни юрисдикции или учреж-дения и предъ сѣдилищата, изключая Върховния касацио-ненъ сѣдъ, Върховния административенъ сѣдъ и Специ-алния сѣдъ при Върховната смѣтна палата“

По тоя начинъ се отнема възможността на народнитѣ представители да упражняватъ професията си като се по-стави подъ подозрение дейността и на сѣдилищата въ България, какво че тѣ — сѣдилищата — биха измѣнили на съвѣстата си и на клетвата си при правораздаването. Ето защо Ви молимъ да обсъдите и гласувате представе-ното ни измѣнение и отмѣнение на наредбата-законъ за избиране народни представители въ § 7 отъ измѣнението на същата наредба, касателно чл. 19, точка 10.

Вносител: Н. П. Логофетовъ, Ст. Стателовъ, К. Мин-ковъ, д-ръ К. Милановъ, Д. П. Сараджовъ, Г. Шишковъ, Ст. Станевъ, Цв. Петковъ, Б. Василевъ, Г. Капаровъ, Сп. Мариневъ, Н. Търкалановъ, П. Стайновъ, Ив. Бояджиевъ, В. Боневъ, В. Ив. Вълковъ, Г. Христовъ, Д. Тодоровъ, Д.

Георгиев, М. Матов, Д. Петков, д-р Н. Дуров, д-р Н. Сакаров, Ж. П. Струнчев, Ст. Цанов, М. Драндаревски, И. Русев, Р. Н. Драгнев, Д. Кушев, Сп. Минковски, Б. Проданов, М. Панов, Ал. Ц. Цанков, П. Стоянов, Д. Ъжков, М. Донсузов, М. Баръмов, Т. Кожухаров, Ив. Пастухов, д-р П. Яламов, д-р Аг. Москов, П. Костов, Ив. В. Петров, д-р П. Кюсевинов, С. Георгиев, Ив. Момчилов, Н. Недков.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за отмяне § 7 от наредбата-закон за изменение и допълнение на наредбата-закон за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена с указ № 4 от 5 януарий 1938 г. и обнародвана в приурка към „Държ. вестник“, бр. 3, от 5 януарий 1938 г.

Член единствен. Отменя се § 7 от наредбата-закон за изменение и допълнение на наредбата-закон за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена с указ № 4 от 5 януарий 1938 г., касателно постановленията на чл. 19, точка 10, от наредбата-закон за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, от 21 октомври 1937 г.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Рашко Маджаров.

Петко Стайнов: Г-н председателю! Аз бих записал първи.

Обажда се: Рашко Маджаров ще се откаже.

Председател Стойчо Мошанов: Извинете, г-н Стайнов, г-н Рашко Маджаров дойде при мене и поиска думата.

Димитър Търкаланов: И аз искам думата.

Председател Стойчо Мошанов: Всички ви ще запиша. Сега има думата г-н Маджаров.

Рашко Маджаров: (Отива към трибуната. Голъма глъчка.)

Председател Стойчо Мошанов: (Звъни) Моля, тишина, г-да!

Григор Василев: Г-да народни представители! Не заслужава да правим тия сцени. Въпроса познавам добре. Бих гласувал за това предложение. Но трябва да настигнем времето на Камарата. Както досега сме страдали, ще пострадаме още малко, но бих молил да не се занимаваме с този въпрос. Затова правя предложение да се оттегли тоя законопроект.

Председател Стойчо Мошанов: Има предложение от народния представител г-н Григор Василев да се снесе тая точка от дневния ред.

Минчо Драндаревски и други от ляво: (Възразяват)

Председател Стойчо Мошанов: Аз съм длъжен да поставя на гласуване предложението за снемане на тая точка от дневния ред.

Г-н Григор Василев предлага да се снесе тая точка от дневния ред. Които сж съгласни, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Пристъпваме към точка шеста от дневния ред:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛЕН БЮДЖЕТЕН КРЕДИТЪ ВЪ РАЗМЪРЪ НА 10.000.000 Л. ПО БЮДЖЕТА НА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА ЖЕЛЪЗНИЦИТЕ И ПРИСТАНИЩАТА ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА.

Моля г-н секретаря да го прочете.

Секретар Стефан Стателов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнителен бюджетен кредит въ размър на 10.000.000 л. по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година.

Г-да народни представители!

Съгласно сключения между Българското търговско

параходно дружество и държавата договоръ („Държавен вестник“, бр. 218, от 27 септември 1935 г.) на дружеството се дава ежегодна субсидия въ размър на 20.540.000 л., като за изплащането ѝ ежегодно се предвижда кредитъ по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата — отдъл III — водни съобщения, част II — общодържавни разходи. По бюджета за 1939 бюджетна година кредитъ за тази цел не се предвидя, поради замисленото етатизиране на дружеството.

Нуждата от тая субсидия въ момента, обаче, се налага още повече и от обстоятелството, че постъпленията от навла понастоящем сж слаби, въпреки че дружеството било оставено, от друга страна, да използва открити си текущи сметки при банките до своя максимум и въ момента не съществуват вече никакви други кредитни възможности.

Понеже етатизирането на Българското търговско параходно дружество се забави, то за да не се попречи на дейността му, необходимо е да се предвиди и гласува субсидията поне за първото полугодие за 1939 г. въ размър на 10.000.000 л.

Като имате предвид горното, моля Ви, г-да народни представители, да разгледаат и гласуват представения Ви за тая цел законопроектъ.

Управляващ Министерството на финансите, министър на народното просвещение: **Б. Филов**
Гр. София, април 1939 година.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнителен бюджетен кредит въ размър на 10.000.000 л. по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година.

Член единствен. Разрешава се допълнителен бюджетен кредитъ по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година по § 167, въ размър на 10.000.000 л., за изплащане субсидията на Българското параходно дружество.

Разходътъ по този допълнителен бюджетен кредитъ, въ размър на 10.000.000 л. да се покрие от икономитъ, които ще се осъществятъ по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година.

(Пререкания между народните представители Тончо Шиваров и Минчо Драндаревски. Шумъ)

Председател Стойчо Мошанов: Г-да народни представители! Седнете си на мѣстата.

Минчо Драндаревски: Има бездѣлници, които искатъ така да си остане — хората на една свободна професия да не могатъ да работятъ!

Димитър Търкаланов: На хора от една свободна професия, които сж получили право по законъ, сж една наредба-законъ се отнема правото имъ да упражняватъ тая си професия. И тукъ се намѣриха хора, които смѣнаха въпроса от дневния ред! Ще ме лиши е от моето право да упражнявамъ професията си, което право съмъ получилъ по законъ.

Председател Стойчо Мошанов: Г-да народни представители! Разглеждаме друга точка от дневния ред.

Минчо Драндаревски: (Говори нѣщо)

Председател Стойчо Мошанов: Г-н Драндаревски! Ще взема мѣрки противъ Васъ. Пазете реда! Има думата г-н министърътъ на железниците.

Министър Владимир Аврамов: Г-да народни представители! За да се внесе този законопроектъ, имамъ съмъ предвидъ доклада на правителствения делегатъ при Българското търговско параходно дружество, които съобщаватъ, че ежедневно дружеството изпада въ все по-тежко финансово положение. (Чете) „Това положение се отгичава: 1) поради неблагоприятната конюнктура, която се създава отъ влошаването на политическото положение въ Европа; 2) мрътвия сезонъ, който започна много рано и не позволява да се товарятъ параходите сж износни навла, поради липса на търсене на тонажъ; 3) ограничени кредитъ, който се отпуска на дружествата отъ банките, като задълженията му къмъ тѣхъ въ тоя моментъ сж вече 4 милиона лева и ежедневно се увеличаватъ;

за което се плаща и висока лихва, 4) необходимостта да се плащат на време заплатите на служащите, които отсъствуват с месеци от семействата си, както и необходимите ремонти, безъ които корабите не могат да плават.

Ние съ присърбие, като стари български моряци, тръбва да ви донесемъ, г-нъ министре, че ако дружеството не получи въ скоро време субсидията си, то ще бъде принудено, поради това, че не разполага съ пари, да вземе енергични мърки, които не сж въ никой случай въ интереса на родното корабоплаване и на неговите служители, като се принуди да уволни една голъма част отъ екипажите и други служащи, да върже нъкои отъ паракондитъ си, да не изпълни задължението си, поето съ договоръ, утвърденъ отъ насъ, съ германското паракондно дружество D. D. S. G. — Виена за уреждане туристическия рейсове съ п/х „Царь Фердинандъ“ и п/х „Бургасъ“, понеже не ще може да ги подготви за това; да спре редовната крайбрежна и левантинска линии и да се лишатъ може би отъ службата къмъ Нъмско море.

Историята на нашето корабоплаване не е отбелязвала досега по-тежко създадено положение на българското морско корабоплаване и положение, което се докосва вече до престижа на държавата, тъй като корабите носятъ българско знаме.

Какъ ще бъде погледнато въ чужбина, а особено въ Германия и нашите съседи, на едно действие, създадено тъкмо отъ тамъ, отъ където никой не може да допусне, че българската държава поставя въ затруднение собственото си корабоплаване?

Корабоплаватната проблема е първостепененъ държавенъ въпросъ въ чужбина. Тя се подкрепя съ всички явни и невидими срѣдства, за да се увеличи държавниятъ тонажъ и да му се намира работа, защото това е елементъ, свързанъ и съ отбраната на държавата.

Въ предвидъ на изложеното, ние най-почтително Ви молимъ, г-нъ министре, да внесете по спешностъ законодателно предложение, съ което да се гласува субсидията на Българското търговско паракондно дружество въ пълния й размър, като смѣтаме, че субсидията нѣма нищо общо съ въпроса за бъдещото притежание и управление на дружеството, по който начинъ българското морско корабоплаване ще продължи своето презно дѣло и престижътъ на флага ще бъде запазенъ.

Г-да народни представители! Като получихъ този докладъ, направихъ за субсидията, която тръбва да се плати на дружеството до 1 априлъ 1939 г. Тази субсидия възлиза на сумата 6.616.000 л. Законопроектътъ за етатизиране на дружеството, както съмъ обещалъ, е вече готовъ, разгледанъ отъ Министерския съветъ и е изпратенъ въ Двореца и следъ като се върне, ще го внеса и въ Народното събрание, стига да има време да бъде приетъ. Поради тази належаща нужда и за честта на българския морски флагъ, азъ моля да се съгласите този законопроектъ да бъде приетъ безъ огледъ на това, дали паракондното дружество ще бъде държавно предприятие или частно предприятие. Моля ви най-почтително да приемате предложението ви законопроектъ.

Димитър Кушевъ: Има печалби, къде ги слагатъ?

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Пастуховъ.

Иванъ Пастуховъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Както виждаме, въпросътъ е отъ голъмо значение — свързва се съ престижа на нашето национално знаме и корабоплавателно дѣло. Че той е отъ голъмо значение, това се изтъкна още въ първата извънредна сесия на Народното събрание. Още когато се направихъ предложението и когато ние гласувахме кредитъ за закупване на параконди за нашето Дунавско корабоплаване, се повдигна въпросътъ за етатизацията на Българското паракондно дружество. Както знаете, още тогава Народното събрание съ пълно единодушие гласува искания кредитъ, защото тогавашниятъ министъръ на железниците, г-нъ Йововъ, тържествено заяви тукъ, че възприема идеята за етатизация на дружеството и че въ най-скоро време тази идея ще възтържествува. Отъ тогава обаче, се мина толкова много време, идеята не стѣзна отъ сцената. Напротивъ, когато се гласува бюджетътъ на Министерството на железниците, нито самото министерство, нито пъкъ и самото Народно събрание не предложиха да се внесе въ бюджета нѣква субсидия за паракондното дружество, заради туй за-

щото се знаеше, че то ще бъде етатизирано. Следъ като Народното събрание и съ бюджета на Министерството на железниците, ако не прѣко, то косвено се прѣзнесе за етатизацията на дружеството и на самото корабоплавателно дѣло, сега се идва съ едно предложение за отпускане субсидия отъ 10.000.000 л. на паракондното дружество. Наистина, г-нъ министърътъ въ заключителниятъ си думи каза, че той е приготвилъ законопроектъ за етатизацията на дружеството, че този законопроектъ е приетъ вече отъ Министерския съветъ и че ще бъде внесенъ въ Народното събрание, следъ като мине презъ Двореца. Сега, обаче, той каза: „Дайте паритъ, защото дружеството ги е изразходвало“. Кога ще се внесе законопроектътъ за етатизацията, това за насъ е неизвестно, толкова повече, че утре сесията на Народното събрание се закрива. Вследствие на туй абсолютно е невъзможно законопроектътъ да бъде внесенъ сега въ Народното събрание. Дали ще бъде внесенъ въ есенната сесия, или кога изобщо ще бъде внесенъ, това не ни е известно. Отъ насъ сега се иска кредитъ за изплащане субсидията за половинъ година, значи дотогава, докогато Камарата, може би, втори пътъ ще се събере, безъ да ни е известно какво ще стане съ самото дружество.

Независимо отъ тѣзи обстоятелства, азъ казвамъ, че тукъ се хвърля единъ видъ косвенъ упрѣкъ на Народното събрание или по единъ косвенъ начинъ се бравира неговата воля. Защото, следъ всичко, което тукъ се говори, следъ всичко, което се извърши, да се чака да минатъ тия 4 месеца, безъ да се внесе законопроектъ за разглеждане дори въ последния денъ отъ сесията на Камарата, и да се казва, че законопроектъ щѣлъ да бъде внесенъ, само за да се улесни гласуването на този кредитъ, това е единъ косвенъ ударъ върху волята на Народното събрание. Азъ не мога да намѣря мотивитъ, които паракондното дружество излага, за основателни. Напротивъ, тѣ сж мотиви, които тръбва да ни предпазятъ отъ гласуването на този законопроектъ, заради туй защото паракондното дружество, което отъ толкова време се славѣше, каузата на което се защищаваше съ това, че то щѣло да ръководи най-добре паракондното дѣло, че то щѣло да го развие най-добре, че то можело да създаде работа на работниците въ това дѣло и т. н. и т. н. — паракондното дружество днесъ идва да ни каже въ своето специално изложение, че то е било единъ отъ най-лошите стопани, каквито е имало въ нашите частни предприятия. Поради това паракондното дружество е изправило работитъ си и работитъ на самото паракондно дѣло предъ единъ фалитъ. Тогава, когато то е получавало години подредъ толкова много субсидии, когато то е претендирано, че е най-добриятъ стопанинъ и се е противопоставяло решително срещу етатизацията на самото дружество и на самото дѣло, сега иде да ни заяви, че то е фалирало и моли държавата да го спаси — въ името на какво? — въ името на държавния престижъ! Мене ми се струва, че точно тази мотивировка е най-силното обвинение срещу паракондното дружество, най-голѣмиятъ мотивъ, за да се отнеме веднажъ завинаги отъ неговитъ ръце корабоплавателното дѣло. Азъ съмъ убеденъ, че ако това дѣло още отъ първия моментъ бѣше влѣзло въ ръцетъ на държавата, нѣмаше да достигне до туй положение, въ което го виждаме сега. И съмъ убеденъ не заради друго, а защото виждамъ какъвъ е резултатътъ отъ всичките ни държавни стопанства. Колкото и да ги критикуваме въ нѣкои отношения, фактъ е, че всѣко едно отъ нашите голѣми държавни стопанства функционира по единъ, може да се каже, ако не абсолютно, относително най-добъръ начинъ въ сравнение съ всичките голѣми предприятия отъ сѣмния родъ въ другите държави. Ние имаме държавни стопанства въ областта на минното дѣло, въ областта на банково дѣло, ние имаме държавни стопанства въ железниците, имаме стопанства въ пошитъ и телеграфитъ, имаме стопанства въ нѣкои фабрични заведения. Никогато тѣзи държавни стопанства, нѣкои отъ които се ползватъ съ голѣми автономни права, но въ всѣки случай съ държавни стопанства, не сж дохождали до това лошо положение, до което е дошло паракондното дружество. Тия държавни стопанства даватъ не само положителни резултати, но даватъ и голѣми приходи за самата държава. Вие знаете, че държавата печели отъ Народната банка, печели отъ минитъ, печели отъ всичките си почти стопанства. Тя ги е издигнала на една значителна висота. И това, азъ бихъ казалъ, се дължи на особения характеръ на българина и на българския общественъ служител. Българскиятъ общественъ служител, въ от-

личие отъ общественния служители въ други страни, намъ съседни или по-далечни, особено срѣдния и низшъ служители — а азъ бихъ казалъ всички, но на първо мѣсто срѣдния и низшъ служители — се отличава съ своята голѣма привързаностъ къмъ държавния интересъ, съ пестене държавната пара, съ влагане голѣма амбиция за издигане на длѣто, което му е повѣрено. Благодарение на това ние виждаме, че всички държавни предприятия вървятъ напредъ. Ако това е така, азъ съмъ убеденъ, както казахъ и по-рано, че ако бѣше и параходното дружество едно държавно предприятие, то нѣмаше да стигне до това положение, въ което го виждаме сега. Българскиятъ общественъ служители има високъ моралъ. Колкото и да го нападатъ, колкото и да се стремятъ да го обуздаватъ отгоре, колкото и да се стремятъ да му налагатъ насила това или онова спасение, той си остава привързанъ на народъ, на държавата, на общественъ интересъ, и тамъ, където му сѣ далени да завежда стопански предприятия, той е далъ отлични резултати.

Димитъръ Кушевъ: (Ржкоплѣска)

Иванъ Пастуховъ: Па и гдето завежда културни мѣроприятия, училища и др., всички го виждаме, че изпълнява въ най-висока степенъ, въ патриотиченъ смисълъ, своя дългъ къмъ отечество, къмъ народъ, и личния си дългъ като чиновникъ и общественъ служителъ.

Защо тъкмо сега, когато самото параходно дружество съ своя отчетъ си е издало атестатъ за неспособностъ да ржководи едно общественно предприятие, ние ще му даваме субсидия? Азъ бихъ казалъ така: още отсега бързо да се суспендира правото изобию на дружеството и да го поеме държавата, докато се внесе съответенъ законъ.

Г-да! Азъ зная и друго нѣщо. Тукъ отъ известно време вече, откакъ се повдигна въпросътъ за етатизиране на параходното дружество, сноватъ заинтересувани хора.

Дойно Петковъ: (Ржкоплѣска)

Иванъ Пастуховъ: Сноватъ и диятъ начини, за да отбиятъ този ударъ върху тѣхъ. За какво тѣ сноватъ? Дали за обществени интереси, дали за нуждитъ на държавата, или за да ни представятъ единъ батаклѣкъ и да ни кажатъ: плащайте вне, а всичкия кяръ, който ще остане, ще бѣде за насъ.

Димитъръ Кушевъ: (Ржкоплѣска)

Иванъ Пастуховъ: Азъ даже подозирамъ и друго нѣщо: дали тия хора, които сноватъ тукъ и които макаръ формално да ни казватъ, че и тѣ сѣ за етатизацията на дружеството, не подготвятъ изкупуването на акциитъ на дружеството по една цена, каквато е угодна на тѣхъ? Разкри се каква е действителната стойностъ на тия акции — 5—8 хиляди лева на една акция. И както чувамъ, тази анкетна комисия, която е ходила въ Варна да събере материалъ за откупуване акциитъ на дружеството, е дала една много висока цена. Не знамъ, това сѣ, може би, само слухове — министърътъ на желѣзницитъ може да ни освѣтли по този въпросъ. Но ако това е фактъ, ако действително такива суми сѣ предложени отъ самата анкетна комисия, за менъ нѣкакси пада подъ подозрение фактъ, че тоя законопроектъ е билъ изработенъ следъ доклада на правителствения делегати. Да не би да се подготвя откупуването на акциитъ на сравнително по-висока цена! Азъ не твърдя, но азъ искамъ освѣтление — за честъ на всички, които работятъ въ това длѣло, и най-главно — въ интересъ на държавата. Но когато знамъ, че цѣлата работа около туй дружество е обвита отъ единъ нимбусъ, твърде гъстъ, мене ми се струва, че всички подозрения сѣ позволени. И въ такъвъ случай азъ бихъ казалъ: по никакъвъ начинъ да не гласуваме тоя кредитъ за субсидия отъ държавата на дружеството, за да ржководи то по-нататкъ параходното длѣло, съ условие, че правителството ще внесе веднага нужния законопроектъ. Субсидия на параходното дружество, особено следъ тоя неговъ докладъ, въ никой случай не бива да му се дава.

Най-сетне, г-да, до кога тия извънредни кредити? Ние гласувахме вече съ милиони, дори милиарди извънредни кредити! Отъ кжде ще се взематъ тия срѣдства? Отъ кжде ще се посрещнатъ тѣзи разходи? Защо се трупа още върху българския данѣкоплатецъ, за да се дава на тия и безъ туй богати хора? Най-сетне ако членове на това дружество сѣ патриоти — ние ги знаемъ, че тѣ сѣ един

отъ най-богатитъ хора — нека тѣ кредитиратъ сами дружеството дотогава, докогато се издаде законъ за етатизиране на дружеството.

При това положение, г-да, азъ съмътамъ, че ние ще извършимъ въ всѣко отношение единъ актъ не само на справедливостъ, но и на високъ патриотизмъ, ако отхвърлимъ кредита, (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Димитъръ Кушевъ: Ясно е! Да се оттегли законопроектътъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Стамболиевъ.

Никола Стамболиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Сезирани сме съ законопроектъ за допълнителенъ бюджетенъ кредитъ въ размѣръ на 10.000.000 л. по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1939 бюджетна година, за половината субсидия, опредѣлена по договора между държавата и параходното дружество, за да може дружеството да просъществува, тъй както обясни преди малко г-нъ министърътъ на желѣзницитъ.

Г-да народни представители! За да имаме този законопроектъ, безспорно, причината е замисленото етатизиране на параходното дружество, който въпросъ за пръвъ пътъ азъ повдигнахъ въ Народното събрание миналата година презъ лѣтната извънредна сесия. Тогава още г-нъ Йововъ като министъръ на желѣзницитъ ни обеща, че въ скоро време ще ни сезира съ законопроектъ за етатизация на дружеството. И туй свое обещание той поднови на 4 ноември миналата година. Стенограмата отъ неговата речъ азъ процитирахъ въ речта си отъ това мѣсто по бюджета на желѣзницитъ. Съ това азъ искахъ да предизвикамъ г-нъ министра на желѣзницитъ да ни съобщи какво мисли да прави правителството съ този институтъ — мисли ли да го етатизира или се отказва отъ това си намѣрение. Това дружество, въ което има частенъ и държавенъ капиталъ, което има голѣмъ инвентаръ, за правилното администриране на което ние всички сме длъжни да бдимъ, ме интересуваше главно затуй, защото екипажътъ, който обслужва плавателния паркъ, бѣ подхвърленъ на голѣмъ тормозъ за утрешния денъ, за своето съществуване. Администрирането на това дружество, г-да народни представители, не вървѣше добре, защото всички бѣха въ униние, постоянно идваха тукъ делегации отъ параходното дружество, за да следятъ какво ще стане съ дружеството. Затуй казвамъ, че не можемъ така леко да погледнемъ на тази голѣма институция, която е авангардътъ на нашето стопанство, която е прозорецътъ, бихъ казалъ, на България къмъ вънъ, къмъ чужбина.

Азъ повдигнахъ тогава въпроса само затуй, защото искахъ да чуя какво мисли да прави правителството. Обаче и до днесъ, г-да народни представители, ние нѣмаме отговора на почитаемото правителство. Ние сѣга чуваме обясненията на г-нъ министра на желѣзницитъ въ връзка съ този законопроектъ — че тази субсидия била необходима за просъществуването на дружеството. Да, г-нъ министре на желѣзницитъ! Ние знаемъ, че между държавата и параходното дружество има договоръ, по силата на който държавата е длъжна да субсидира ежегодно дружеството съ 22 милиона лева и нѣщо. Тази субсидия ние бѣхте длъжни да я предвидите изцѣло въ редовния бюджетъ на Министерството на желѣзницитъ за 1939 г. Вие не я предвидихте. Вие фактически нарушихте този договоръ. Нека не бѣда криво разбранъ — че съмъ въ защита на параходното дружество. Но когато има единъ двустраненъ договоръ, ние ще го съблюдаваме ли, или не? Този договоръ бѣ нарушенъ отъ държавата, и ние чуваме предупреждението, че държавата ще бѣде сждена нѣкога за това нарушение. Виновно е, въ край на краищата, правителството, че не се е съобразило съ постановленията на този договоръ.

Отъ друга страна, вие днесъ внасяте единъ законопроектъ за допълнителенъ кредитъ отъ 10.000.000 л. Законътъ за бюджета, отчетността и предприятията е ясенъ и категориченъ: не могатъ да се гласуватъ извънредни кредити, освенъ за извънредни нужди, които сѣ се явили следъ гласуването на редовния бюджетъ. А тукъ нѣмаме подобни елементи. Вие имате възможностъ още миналата година, когато замисляхте и гласихте етатизирането на параходното дружество, да прокарате това етатизиране, преди да бѣде гласуванъ редовниятъ бюджетъ. Въ такъвъ случай нѣмаше да предвидяте въ бюджета

никаква субсидия. Вие не направихте това цъла година, а сега, нѣколко месеца следъ гласуването на редовния бюджетъ, въ който не предвидихте никаква субсидия, ни сезирате съ тоя законопроектъ за кредитъ отъ 10 милиона лева и искате да го гласуваме, безъ да ни казвате какво мислите да правите съ параходното дружество — ще го етатизирате ли или не. Вие и днесъ още държите въ тревога тая институция и екипажа по парахолитъ на дружеството. За насъ нѣма значение кой е начело на това предприятие. За мене нѣма значение въ чии ръце сѣ днесъ акциитъ на частния капиталъ. Тѣ днесъ сѣ въ едни ръце, утре ще бждатъ въ други. За мене е отъ значение правилното съществуване на параходното дружество, защото тѣ него намиратъ препитание, като екипажъ, маса бедни хора, а, отъ друга страна, защото то е единствената институция, която пренася продуктитъ на нашето национално стопанство.

Следователно, така не може и не бива да се процедира. Днесъ Вие, г-нѣ министре, ни казвате, че законопроектътъ за етатизацията на дружеството е миналъ презъ Министерския съветъ. Азъ не се лаская отъ тая Ваша декларация, за да вѣрвамъ, че тоя законопроектъ сте го разгледали въ Министерския съветъ. Ако бѣхте го разгледали въ Министерския съветъ, кому е нужна тая субсидия? Вие можехте да прокарате този законопроектъ още днесъ на две четения.

Министъръ Владимиръ Аврамовъ: Това е субсидия, която се дължи досега, до 1 априлъ.

Дойко Петковъ: Какво правихте толкова месеци?

Никола Стамболиевъ: Точно това е и моята мисль. Вие бѣхте длъженъ да предвидите и да се гласува тая субсидия въ редовния бюджетъ въ пълния ѣ размѣръ. Вие, обаче, не я предвидихте въ бюджета, защото щѣхте да изкупувате акциитъ на параходното дружество. Защо, щомъ като ще ги изкупувате и щомъ като законопроектътъ за етатизация на дружеството е готовъ, сега искате да дадете тая субсидия, която ще бжде капитализирана, ще мине като разходъ, ще бжде изразходвана? Защо ни сезирате съ тоя законопроектъ и защо законопроектътъ за етатизация на дружеството се бави още, за да чуваме шушукания на лѣво и на дѣсно, за да чуваме, това, което каза и преждеговоришиятъ ораторъ — че идвали хора да се спазаряватъ за цената на акциитъ?

Ние желаемъ, г-нѣ министре, Вашата декларация да бжде ясна и категорична. Ще бжде ли внесенъ тоя законопроектъ? Ние желаемъ да бжде внесенъ. Ето, утре сесията ще бжде закрита. Ние ще бждемъ свикани на редовна сесия чакъ на 28 октомврий. Вие задавате ли си въпроса, въ тоя периодъ отъ време въ какво положение ще бжде поставено това предприятие, г-нѣ министре, въ какво положение ще бжде тоя екипажъ? Не, азъ не виждамъ да си задавате тоя въпросъ. Вие оставяте въпроситъ да си вѣрватъ по своя естественъ пътъ на развитие. Въ това предприятие има вложени милиардни срѣдства, а Вие го поставяте подъ знака на неизвестността, подъ знака на рисковетъ. Азъ бихъ желалъ законопроектътъ за етатизация на дружеството да предшествува този законопроектъ за субсидията, която вие, ето вече почти цъла година, не предвидихте, а сега, преди закриване на сесията, предвиждате.

Независимо отъ това азъ виждамъ, че така както се процедира по тоя въпросъ, не е съвмѣстимо съ постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Отговорността е Ваша, г-нѣ министре. Вие бѣхте длъженъ или да направите нужното за внасянето на законопроекта за етатизацията, или да ни дадете декларация, че правителството е било на погрѣшенъ пътъ относно етатизацията на параходното дружество, и че смѣта, че така, както досега е съществувало дружеството, то ще се развива и занаяредъ по-правилно, отколкото ако бжде етатизирано. Но Вие и тая декларация не давате, а оставяте въпроса въ мъгла, въ неизвестностъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нѣ Сирко Станчевъ.

Сирко Станчевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ бѣхъ може би първиятъ отъ ония, които, когато се разискваше въпросътъ за дунавското корабоплаване, поискахме отъ г-нѣ министра на желѣзницитъ да внесе едно законодателно предложение, съ което да стане

откупуване на параходното дружество, и да бжде ликвидирано съ тая гангрена, която догогава съществуваше.

Г-да народни представители! Въпросътъ за откупуването, за одържавяването на параходното дружество за мене е ликвидиранъ, затова защото за мене е ясна декларацията на г-нѣ министра на желѣзницитъ, че законопроектътъ е готовъ и ще бжде внесенъ. (Ръжкоплѣскания отъ дѣсно и отъ центъра)

Прочее, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че отъ тази трибуна не бива да се държатъ дълги речи, да се декламира и да се търси пировска победа, по простата причина, че въпросътъ за одържавяването на параходното дружество е вече свършенъ, и скоро народното представителство ще се занимае съ тоя въпросъ и ще го реши въ положителенъ смисълъ.

Никола Стамболиевъ: Кога? Наесенъ.

Сирко Станчевъ: Моля Ви, г-нѣ Стамболиевъ. — Колкото се касае въпросътъ за субсидията отъ 10.000.000 л., тя не бѣше предвидена навремето въ редовния бюджетъ, защото правителството, респективно министърътъ на желѣзницитъ, имаше искрено намѣрение да внесе колкото може по-скоро съответния законопроектъ за етатизацията на това дружество. Но вие знаете, г-да, каква сложна материя стои предъ насъ по тоя въпросъ, тъй като тамъ се касае за частноправни отношения, тамъ сѣ засегнати интереси сложни, важни и затуй трѣбва внимателно да се действа, когато ще се откупуватъ тия акции.

Петко Стояновъ: Никаква сложностъ нѣма.

Сирко Станчевъ: Моля Ви се. — Народното представителство ще бжде сезирано съ тоя законопроектъ. Ние стоимъ на поста си — не само народниятъ представител отъ тая страна, (Сочи налѣво) но и отъ тая страна (Сочи надѣсно). Азъ казвамъ, че азъ прѣвъ повдигнахъ въпроса за одържавяването на това дружество.

Прочее, ние стоимъ на поста си тукъ, и когато съответното законодателно предложение ни бжде направено, ние ще го разкритикуваме, ще кажемъ нашата тежка дума и ще видимъ ще одобримъ ли или нѣма да одобримъ онова, което ще ни се предложи.

Петко Стояновъ: Ще видимъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Чакайте да свърши.

Сирко Станчевъ: Моля ви се. — Г-да! Тия 10.000.000 л. се искатъ за едно време, което е вече изтекло. Но азъ, заедно съ всички ви, изказвамъ възмущението си, че въпросътъ се слага въ единъ моментъ, който предшества одържавяването на параходното дружество.

Ето защо азъ ви моля да се съгласите на единъ компромисъ, защото, наистина, това предложение на г-нѣ министра не може да се смѣта въ никой случай като такова, насочено по единъ лукавъ начинъ да ни измами или да предприе въпроса. Азъ ви моля да се съгласите да гласуваме 10-тъ милиона лева, да приемемъ законопроекта на първо четене и да го изпратимъ въ комисията, където да чака другия законъ — за етатизацията на дружеството.

Петко Стояновъ: Нѣма да го гласуваме.

Димитъръ Търкалановъ: Ясно е. Значи, и вие отричате по начало законопроекта.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нѣ министърътъ на желѣзницитъ.

Петко Стояновъ: Да оттегли законопроекта.

Министъръ Владимиръ Аврамовъ: Г-да народни представители! Нѣма защо да се хвърлятъ тукъ такива подозрения. Азъ заявихъ и по-рано, и сега заявявамъ, че законопроектътъ за етатизацията на параходното дружество е готовъ, миналъ е презъ Министерския съветъ и ще бжде внесенъ въ Народното събрание. Въпросътъ, който се разрешава сега, е за дължимата субсидия, която не е безвъзмездна, а се дължи срещу задължението на дружеството да поддържа опредѣлени рейси. Затуй именно се внася сега този законопроектъ. Ако нѣкой мисли, че другиятъ законопроектъ нѣма да се внесе, азъ заявявамъ, че

и той ще се внесе. Нека настоящият законопроект, след гласуването му тук на първо четене, отиде в комисията и стои там дотогава, докогато бъде внесен и законопроектът за етатизация на параходното дружество. Повтарям, тук нѣма мѣсто за никакви по-дозрения.

Затова моля, да се гласува сега законопроектът, да отиде в комисията и да остане там, докато дойде законопроектът за етатизация на параходното дружество.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народният представител г-н д-ръ Никола Сакаровъ.

Д-ръ Никола Сакаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако предложението на г-нъ Сирко Станчевъ бъде прието, ще следва, че този законопроектъ ще се изостави и ще се чака законопроектъ за етатизацията на параходното дружество. Г-нъ министърътъ на железниците, обаче, казва друго — че законопроектътъ за етатизацията на параходното дружество билъ готовъ, но той счита, че е необходимо да се гласува отъ Народното събрание сега половината отъ субсидията на дружеството, и сетне, независимо отъ това, да се решава въпросътъ за етатизацията. Тая постановка на въпроса отъ г-нъ министъра на железниците ме кара да не се откажа отъ думата. Всъщностъ, сега предъ Народното събрание нѣма законопроектъ за етатизацията на параходното дружество. Като отхвърлимъ или снемемъ отъ дневния редъ внесенъ законопроектъ за половината субсидия, ние искаме да предприемъ въпроса за етатизацията.

Г-да! Както знаемъ отъ декларации на министри, а по-специално при разглеждане на бюджета на Дирекцията на железниците, въ която влиза и параходното дружество, отдалъ водни съобщения, не само въ бюджетарната комисия и въ пленума се е казало не отъ единъ, а отъ нѣколко души министри, че, действително, въпросътъ за етатизацията на параходното дружество ще бъде решенъ. И знаейки договора отъ 1935 г. по наредбата-законъ, ние въ бюджетарната комисия и тукъ не искахме да гласуваме каквато и да бъде субсидия, цѣла или половина, на дружеството, макаръ че бѣхме вѣзали вече въ месецъ януарий.

Г-нъ министърътъ на железниците изтъква, че пресмѣтанятия на субсидията сѣ направени върху извършенитъ рейси, че има вече извършена работа, за която държавата сѣ договоръ е вече задължена и, следователно, ако не плати, дружеството ще предяви претенции на известни юридически основания. Тия съображения разбирамъ. И азъ мисля, че когато въпросътъ за етатизацията на параходното дружество бъде решенъ, при пресмѣтанятия правата на дружеството, които ще бждатъ изразени въ известни обезщетения, ще се има предвид и фактътъ, че сѣ изминати толкова и толкова мили до решаване въпроса за етатизацията. Дружеството ще има право по договора на съответнитъ суми. Сега, обаче, предъ насъ се явява единъ другъ въпросъ: ако сега бихме гласували половината отъ субсидията, — а Народното събрание ще бъде закрито утре и ще чакаме да се свика на 28 октомврий, ако нѣма други причини, които да убедятъ правителството, че е необходимо да бъде свикано скоро на извънредна сесия, — ще следва, че фактически сѣ това ще предприемъ плащането и на втората половина отъ субсидията. Като остане да се разглежда въпросътъ за етатизацията въ редовната сесия следъ октомврий, да речемъ, презъ ноемврий или декемврий, ще изтече и втората половина на 1939 г. и така ще бъде запламена цѣлата субсидия. При тѣзи условия, явно е, че презъ 1939 г. не ще може да бъде уреденъ въпросътъ за етатизацията. Ние се поставяме предъ свършени факти. Трѣбва да се уреди веднага въпросътъ за етатизацията, за да не се създаватъ повече права на параходното дружество. Г-нъ министърътъ на железниците и правителството не биха могли, прочее, така да се аргументиратъ. Всъщностъ, безъ дори да шатъ, сѣ отлагането досега практически вече се предпришава въпросътъ и за рейситъ, които дружеството ще направи до края на 1939 г.

Но тукъ се открива въпросътъ по принципъ и азъ желая да кажа нѣколко думи по него.

Още въ първата извънредна сесия на това Народно събрание, когато бившиятъ министъръ Йововъ бѣше внесълъ законопроектъ за 170-тъ милиона лева за покупката на плавателни съдове по Дунава, почти всички народни представители се изказаха, че както дунавскиятъ флотъ е държавенъ, така трѣбва да бъде държавенъ и морскиятъ флотъ. Въ бюджетарната комисия сѣщо никой депутатъ не защити противно гледище. Тукъ въ пленума досега е казано само едно — че при уреждането на този въпросъ ще послѣдватъ обезщетения за параходното дружество. Друго нищо.

Единъ принципаленъ контра-аргументъ е изтъкванъ отъ нѣкои, дали изобщо държавата би могла да бѣде добъръ стопанинъ на единъ морски търговски флотъ. Г-да! Този въпросъ, естествено, и въ голѣми подробности можемъ да го разискваме, когато дойде законопроектътъ за етатизацията на параходното дружество. Сега, обаче, мога да кажа категорично, че за мене е доказано, както по отношение на нашитъ железници, така и по отношение на дунавския ни търговски флотъ, а и по отношение на достатъчно много други предприятия, които държавата експлоатира, че тя не може повече да бѣде наричана лошъ стопанинъ. Дори и тогава, когато може да се намѣрятъ аргументи въ смисълъ, че тя би имала първоначално известна загуба поради, може би, бюрократичния характеръ на експлоатацията, пакъ биха могли да се намѣрятъ контра-аргументи. Но даже известни аргументи противъ етатизацията да сѣ по-силни, трѣбва да се намѣрятъ срѣдства да бждатъ продължени. Ние трѣбва да постигнемъ уеднаквяването на нашата цѣлокупна транспортна политика, засѣща железниците, параходнитъ и автомобилнитъ. Трѣбва да се изхожда отъ това по-високо гледище за хармоничното и планоово стопанско и търговско развитие на страната. Трѣбва да се преценятъ добре фактитъ, които говорятъ въ полза на добрата експлоатация отъ страна на държавата, за да се опровергаватъ квази-аргументитъ противъ етатизацията. Трѣбва да подчертая това, особено сега, когато въ почти всички страни е надделѣла идеята, че транспортнитъ срѣдства трѣбва да бждатъ въ държавни ръце. И държави, които сѣ били противници по-рано, на тая експлоатация, започватъ да мислятъ, сѣ огледъ на особената военна конюнктура въ свѣта, че трѣбва да етатизиратъ всички транспортни срѣдства. Тѣ правятъ нова преоценка за дейността на подобни търговски предприятия въ мирно време и ролята имъ въ военно време. Отъ това гледище нѣма никакво основание ние да закѣсѣваме разрешението на този въпросъ. Азъ не мога да разбера, какви сѣ били мотивитъ, щомъ законопроектътъ е билъ отдавна готовъ, да не бъде внесенъ въ Камарата преди 5-6-10 дни. Щѣше досега да мине презъ Народното събрание, а и сесията може да се продължи още сѣ нѣколко дни и за други важни въпроси. Щѣше по-лесно да се уреди и въпросътъ за извършенитъ рейси. Очевидно е, че държавата не ще може да намѣри лесно аргументи, за да откаже правото на параходното дружество, което досега е извършило рейситъ по начина, уговоренъ сѣ държавата.

Прочее, азъ мисля, че внесенитъ законопроектъ за субсидията не трѣбва да се разглежда отъ Камарата. Надѣвамъ се, че г-нъ министърътъ на железниците ще се съгласи, както и г-нъ Станчевъ, сѣ моето предложение, този законопроектъ да не се приема отъ Народното събрание, да се оттегли отъ правителството и то да внесе веднага готовия законопроектъ за етатизация на параходното дружество. Освенъ въпроса за етатизацията на параходното дружество, има други въпроси отъ финансовъ, стопански и политически характеръ, за решаването на които се налага, ако не се продължи сесията, много скоро да се поеме отново работата на Народното събрание. Тѣзи мотиви сигурно ще изиграятъ роля и правителството ще възприеме това схващане. Иначе ще се намѣри въ чудо, че за 1939 г., въпрѣки волята на Камарата, въпрѣки декларацията на самото правителство, въпрѣки убеждението на съответния министъръ, ще трѣбва държавата да плаща субсидия на параходното дружество, за чието етатизиране трѣбва минутка по-рано да се вземе решение. Тѣзи, които правиха пропаганда за субсидията както печатна, така и устна, и тукъ чрезъ делегации, иматъ своитъ основания и интереси. Не отричамъ и аргумента, който се казва отъ дружеството, че то е изчерпило всичкитъ свои финансови възможности, всичкитъ свои открити кредити, текущи смѣтки и пр. и не ще може да работи освенъ сѣ загуби и рискове. Възможно е. Но, г-да, това е въпросъ на смѣтка. Значи, това дружество дава да се разбере, че то не е въ положение безъ тая субсидия да продължи своята работа. Нѣщо повече, то дава единъ мотивъ: намаление на приходитъ отъ навлата, не въ смисълъ на намаленъ тѣхенъ размѣръ, а намаление въобще на трафика. Азъ имамъ основание да вѣрвамъ, че това намаление ще продължи при намаления обемъ на международната търговия. Ние можемъ да претендира за по-голѣма субсидия. Ние трѣбва по принципъ да усвоимъ, прочее, идеята за етатизацията въ интереса на народното стопанство, въ интереса на единна политика на търговията, въ интереса на развитието въ мирно време, както по-специално въ интереса на организацията, на мобилизацията на нашето стопанство и търговия въ военно време. Днешнитъ дни сѣ дни отъ особенъ характеръ. Ние сме длъжни да осигуримъ цѣлокупното владение на всички транспортни срѣдства въ рѣ-

ката на държавата: железници, параходи по Дунава, параходи по морето, както и големите линии на автомобилните съобщения.

Предполагам, че г-н министърът на железниците, след като се изкажат и други господа, ще възприеме това гледище. Нима да изпаднем във печалното положение да гласуваме половината субсидия, при пълно съзнание, че ще трябва да гласуваме и другата половина от субсидията и така да предрешим въпроса за 1939 г. Законопроектът не може да се гласува, трябва да се оттегли. (Ръкоплъскания от дъво).

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Йосиф Робев.

Йосиф Робев: (От трибуната) Г-да народни представители! Когато миналата година се внесе законопроектът за отпускане кредит за закупуване съдове за речното корабоплаване, почти всички, които говориха, се изказаха за едно ускоряване естатизирането на параходното дружество. Почти всички народни представители, без изключение, възприеха тази идея. Тя не остана чужда и на тогавашния министър на железниците Йовов, който направи тук декларация, че ще започне да търси средства, и че се надява във скоро време да намъри такива, за откупуване и, следователно, за естатизиране на параходното дружество. Смята тази декларация ни я направи на времето и днешният министър на железниците г-н Аврамов. Днес той я повтори пак. На друго място той я и обоснова по-подробно. Естествено е, че всички ние очаквахме не да се внесе законопроект за отпускане субсидия на параходното дружество, а да се внесе законопроект за естатизацията му. Днешната декларация на г-н министъра, че законопроектът за естатизирането на дружеството е готов, е утешителна. Но поради стечение на много обстоятелства и много работи във Парламента станавме малко недовърчиви.

Димитър Търкаланов: Това е вярно.

Йосиф Робев: ... и мжно върваме на декларации, откъдето и да бъдат те направени, даже когато се правят между нашите другари. Ако законопроектът за естатизиране на параходното дружество е готов, защо се избърза с вънасянето на този законопроект? Трябваше поне двата заедно да се внесат. Причината, с която се обосновава искането на тази субсидия днес — договорът — беше известна и когато приемахме редовния бюджет на държавата. Знаеше се тогава, че не може за 10-15 дена да стане естатизирането; знаеше се, че ще мине известен период от време. Можеше тогава да се предвиди половината субсидия, 10 милиона лева, както сега се иска. Но тогава не се поиска. И ние останахме с впечатлението, че ще се бърза с естатизирането на дружеството, и, следователно, нима да стане нужда от гласуване на субсидия. И днес, когато сме изненадани с искане да се гласува този законопроект за отпускане половината субсидия, аз бих си позволил свободата да се обърна към г-н министъра на железниците и да искам оттеглянето на законопроекта до тогава, до когато бъде готов и законопроектът за естатизирането на дружеството. Нима защо да бързаме с този законопроект, защото нима време да го приемем: утре изтича сесията, нито комисията може да се събере, нито може да се разискава, да се вложат грижи и старания, които са необходими за такъв един законопроект. Нека той да остане за следната сесия, когато ще дойде и другият законопроект. И тогава във комисията ще се обмисли подробно, ще се намъри начин и изход от това положение, ще се разреши и големият въпрос за естатизацията на дружеството, по който при толкова много случаи тук се ръкоплъска. (Ръкоплъскания от дъво).

Председател Стойчо Мошанов: Г-да народни представители! Листата на ораторите е изчерпана.

Има думата г-н министърът на железниците, почитай и телеграфите.

Министър Владимир Аврамов: Г-да! Никога не съм смятал да не вънасям законопроекта за естатизация на параходното дружество. Казах, че той е минал през Министерския съвет и ще бъде внесен във Народното събрание, затова моля ви да гласувате сега на първо четене този законопроект, да отиде във комисията и там да чака законопроекта за естатизацията.

Димитър Търкаланов: Нима да го гласуваме и ще отидете и Вие при г-н Ганев.

Министър Владимир Аврамов: Нима защо да се свързват тези два законопроекта. Този субсидия ние я дължим, каквото и да стане с другия законопроект. Субсидията е за изтекло време и тя се дължи. Затова се и вънася този законопроект.

Пакъ заявявам: моля да се гласува законопроектът, да отиде във комисията и там да чака законопроекта за естатизацията, който, повтарям, е готов и е минал през Министерския съвет.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тези, които приемат по принцип законопроекта за допълнителен бюджетен кредит във размер на 10.000.000 л. по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1939 бюджетна година, при декларацията на г-н министъра, че законопроектът нима да излезе от комисията, освен едновременно с законопроекта за естатизация на параходното дружество, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Петко Стоянов и Димитър Търкаланов: Малцинство.

Председател Стойчо Мошанов: Тези, които са против, моля да вдигнат ръка. Малцинство.

Пристъпваме към точка седма от дневния ред: второ четене законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за облекчение на длъжниците и за заздравяване на кретата.

Този точка не можем да я разгледаме, понеже комисията още не е готова с законопроекта.

Минаваме към следната точка, осма, от дневния ред:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОН ЗА БЪЛГАРСКАТА ЗЕМЕДЕЛСКА И КООПЕРАТИВНА БАНКА. („ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИКЪ“, БРОЙ 163, ОТ 18 ОКТОМВРИЙ 1934 Г.)

Моля г-н докладчика да прочете законопроекта.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка („Държавен вестник“, брой 163, от 18 октомври 1934 г.)

Господа народни представители!

Нуждата от бързо и навременно подпомагане на земеделското и занаятчийското производство чрез изграждането на предприятия, предмет на чл. 36, глава V, точки у и ф от наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка, като слеватори, силози, хладилници, килимарски работилници, пашкулосушители, винарски изби и пр., е повелителна и неотложна.

Съ поставянето във услуга на земеделското стопанство, на тези предприятия, ще се ускори очевидно подобренето, разширението и рационализирането на земеделското производство и ще се постигне по-скоро повишение на неговата доходност.

Управлението на Българската земеделска и кооперативна банка, за да проведе една по-разширена дейност във това отношение, е възпрепятствувано от ограничителните във чл. 36 разпореджения, които постановяват, че във операциите по точки у и ф на глава V могат да се ангажират само средствата на специалния фонд за стопански мероприятия.

Несъмнено е, че изграждането на въпросните мероприятия изисква значителни средства, с каквито засега фондът за стопански мероприятия не разполага, нито пък ще бъде във състояние да ги има във едно дори по-далечно бъдеще, щомъ като той се увеличава ежегодно само и изключително от чистите печалби на банката (20%), а последните са значително ограничени.

Наличните средства на фонда за стопански мероприятия във този момент възлизат на 17.000.000 л., а погит вече от банката ангажменти се изчисляват на около 30.000.000 л., а именно: постройка на два хладилника — 16.000.000 л.; постройка на две килимарски работилници — 1.500.000 л.; дообзавеждане на съществуващите пашкулосушители — 2.000.000 л. Независимо от това, предстои да се дообзаведат и разширят съществуващите банки ви-

нарски изби, за която цел ще бъдат необходими около 20.000.000 л. Предстои също така да бъде разрешен и голямният проблем за построяване на една мрежа от ситози, елеватори, магазини и др. за улеснение на житната търговия, която работа ще погълне около 300.000.000 л. Наличните средства на фонда, както и тия, които ще се набират впоследствие от чистата печалба на банката, са очевидно съвсем недостатъчни да задоволят набелязаните нужди.

От друга страна, всички усилия на Българската земеделска и кооперативна банка да набави по друг начин необходимите за тая цел средства, излязоха неуспешни и следователно единственият неизбъжен начин за по-бързо и навременно реализиране на набелязаните мероприятия остава, като се изразходват на общо основание другите банкови средства, за което се налага да се премахне ограничителната разпоредба на чл. 36 от наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да одобрите чрез надлежно гласуване предложението за изменение на наредбата-закон.

Министър на земеделието и държавните имоти:

Ив. Багрянов

ЗАКОНПРОЕКТЪ

за изменение наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка („Държавен вестник“, брой 163, от 18 октомври 1934 г.)

Член единствен. Алинея последна на чл. 36, буква ф от наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка се отменява.

Председател Стойчо Мошанов: Тъзи, които приемат на първо четене законопроекта за изменение наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка („Държавен вестник“, брой 163, от 18 октомври 1934 г.), моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-н министърът на земеделието моли да се съгласите да се гласува законопроекта по спешност и на второ четене. Тъзи, които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го докладва на второ четене.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка („Държавен вестник“, брой 163, от 18 октомври 1934 г.)

Член единствен. Алинея последна на чл. 36, буква ф от наредбата-закон за Българската земеделска и кооперативна банка се отменява.

Председател Стойчо Мошанов: Тъзи, които приемат на второ четене заглавието на законопроекта и член единствен, така както се докладваха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка двете от дневния ред:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНПРОЕКТА ЗА ОДОБРЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ НА СПОГОДБАТА, ПОСТИГНАТА МЕЖДУ ДЪРЖАВАТА И ПРОИЗВОДИТЕЛНОТО КООПЕРАТИВНО СДРУЖЕНИЕ „ТРАКИЙСКА КООПЕРАТИВНА ЗАХАРЪ“, ВЪ ГР. СОФИЯ.

Моля г-н докладчика да го прочете.

Докладчик Никола Вачков: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за одобрение и приложение на спогодбата, постигната между държавата и производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“, гр. София.

Г-да народни представители!

Поради финансово затруднение, Безименното дружество за захар и рафинерия в България — с. Камено, Бургаско, прекрати производството си на захар в собствената си захарна фабрика, находяща се край с. Камено, Бургаско, още през 1932 г. По сведения, дружеството няма възможност да продължи производството си и за напред. По инициативата на Б. з. к. банка и на някои стопански среди от югоизточна България, преимуществено от Бургаска, Айтоска, Карнобатска, Елховска и Сливен-

ска околии, производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“, гр. София, е на път да стане собственик на захарната фабрика и да започне незабавно производството. Производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“ ще бъде подпомогнато и контролирано от Б. з. к. банка.

Безименното дружество за захар и рафинерия в България дължи за данъци и други суми към държавата около 14.000.000 л. Дружеството няма други имоти в страната освен захарната фабрика с всички нейни постройки и съоръжения край с. Камено. Единствената възможност за събиране задълженията на дружеството към държавата е да се продаде захарната фабрика. Това, обаче, сега трудно би могло да се осъществи, поради липса на купувачи с големи капитали в страната. Продажбата се затруднява още и от факта, че върху една част от захарната фабрика тежи ипотека за около 30.000.000 л. Ипотечното вземане е откупено от производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“. От друга страна, лускането в действие на захарната фабрика край с. Камено се налага от народостопански интереси за земеделието от Югоизточна България. В този край, поради липсата на разнообразни земеделски култури, цвеклоленето ще съставлява добър приход за земеделието в сравнение с приходите им от другите земеделски посевы.

Поради горното, намери се за разумно и целесъобразно да се прибегне до спогодба между кооперативното сдружение „Тракийска кооперативна захар“, гр. София, и държавата. Сдружението се съгласи да плати една глобална сума от 3.000.000 л. срещу данъците на Безименното дружество за захар и рафинерия в България. Плащането на сумата ще стане на определени срокове. Съгласно кооперативното сдружение ще се улесни в покупката на захарната фабрика и ще му даде възможност да започне по-скоро подготовката на производството за идващия производствен сезон.

За загубата си от данъци фискалът ще бъде компенсирал чрез новите приходи (акцизи, пръки данъци и др.), които ще се реализират от новото производство. Независимо от това, ще се създадат и приходи на населението от онзи край.

Като предлагам на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроект, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 18 април 1939 г.

Управляващ М-вото на финансите,
Министър на народното просвѣщение: Б. Филов

ЗАКОНПРОЕКТЪ

за одобрение и приложение на спогодбата, постигната между държавата и производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“, гр. София.

Чл. 1. Одобрява се следната спогодба, постигната между държавата и производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“ — гр. София:

§ 1. Срещу всичките дължими към държавата пръки и косвени данъци и публично-правни задължения от Безименното дружество за захар и рафинерия в България, село Камено, Бургаско, производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“ — гр. София, се задължава да плати на държавата една глобална сума от 3.000.000 л. на следните срокове: 15 декември 1940 г., 15 декември 1941 г. и 15 декември 1942 г., по равни рати, безлихвено.

§ 2. Разпореденията на § 1 имат валидност само при условие, че производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захар“ стане собственик на захарната фабрика с всички принадлежащи ѝ постройки, земи, машини и съоръжения, находящи се в землището на село Камено, Бургаско, сега собственост на Безименното дружество за захар и рафинерия в България и то от момента на сключването на това условие.

§ 3. Неплатените суми на сроковете по § 1 от тази спогодба се събират от „Тракийска кооперативна захар“ с 1% месечна лихва, начинаеща от срока, като част от месеца се счита за цял месец.

§ 4. След влизането на настоящата спогодба в сила, държавата се задължава да оттегли веднага жалбите и възраженията си, без изключение, по всички заведени дела въобще, които се намират в връзка с публичната продажба на захарната фабрика при село Камено, Бургаско (извършена на 6 март 1939 г. по изпълнително дело № 2201/938 г. на Бургаския съдия-изпълнител). Държавата също се задължава да прекрати всички заведени досега дела по повод и в връзка с събиране поменатите

си въ § 1 на настоящата вземания отъ Безименното дружество за захаръ и рафинерия въ България, както и да не завежда нови дъла, нито да подава нови жалби или възражения по изпълнителното производство, ако последва нова продана на захарната фабрика и сжщата бжде възложена на „Тракийска кооперативна захаръ“.

§ 5. Следъ като „Тракийска кооперативна захаръ“ стане окончателно собственикъ на захарната фабрика при с. Камено, Бургаско, държавата ще се счита напълно удовлетворена отъ Безименното дружество за захаръ и рафинерия въ България за всичките вземания, поменати въ § 1 на настоящата, като за уговорената глобална сума отъ 3.000.000 л. къмъ държавата единственъ и прѣмъ дължникъ остава само „Тракийска кооперативна захаръ“.

§ 6. Всички книжа по настоящата се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ.

Настоящата спогодба влиза въ сила следъ обнародването на закона за одобрението и приложението ѝ.

Чл. 2. Спогодбата се освобождава отъ гербовъ налогъ.

Чл. 3. Ако производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захаръ“ не плати вноските на опредѣлените срокове, съгласно § 1 отъ спогодбата, органитъ на данъчната властъ ги събиратъ заедно съ дивититъ върху тѣхъ принудително по реда на закона за събиране на прѣките данъци, като отъ прѣмъ данъкоплатецъ.

Вземането по § 1 отъ спогодбата се смѣта за данѣкъ върху недвижимия имотъ и за събирането му отъ производителното кооперативно сдружение „Тракийска кооперативна захаръ“ държавата има първа привилегия предъ всички други привилегии и ипотечни вземания.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Търкалановъ.

Никола Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По този законопроектъ, който току-що се прочете, азъ считамъ, че народното представителство трѣбва да има предвидъ и едни други данни, които сега въ момента сж на проучване. Отъ друга страна, предвидъ на жсото време, съ което разполагаме до завършване на сесията, азъ моля този законопроектъ да се оттегли отъ дневния редъ.

Петко Стояновъ: Министърътъ е, който може да направи това предложение.

Председател Стойчо Мошановъ: Г-нъ министре! Съгласни ли сте съ това предложение?

Министъръ Д. Божиловъ: Каквото решатъ г-да народните представители.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ Петровъ: Г-да народни представители. Ние не знаемъ дали не биха се появили нѣкакви вреди за държавата, ако се оттегли този законопроектъ и се отложи, защото вие знаете, че по този въпросъ има процесъ. Г-нъ министърътъ на финанситъ най-добре знае дали би трѣбвало да се оттегли сега този законопроектъ и дали не биха последвали нѣкои вреди за самата държава отъ това. Чали сега всички се стремимъ да бждемъ нестелени и да пазимъ интереситъ на държавата?

Вѣрно е, че остава малко време до завършване на сесията, но също така би трѣбвало да се знае дали не биха последвали и нѣкои вреди за държавата, а това може да ни каже финансовиятъ министъръ, който държи кесията на държавата.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да! Азъ ще припомня съ нѣколко думи само въ какво се състои работата.

Знаете, че по този въпросъ имаше подадени петъ питаня, при отговора на които азъ дадохъ нѣкои общи сведения. Строго погледнато, работата стои така. Отъ тия 14 милиона лева данѣци, които дължи дружеството, 4 милиона лева сж обжалвани предъ Административния съдъ и не се знае какъвъ ще бжде изходътъ; отъ останалитъ 10 милиона лева държавата има една привилегия само върху 47.000 л., които не сж върху недвижими имоти. Следова-

телно откупената ипотека отъ „Тракийска захаръ“ има привилегия предъ данѣцитъ.

По околентъ пътъ дойдохъ светения, че 3/5 отъ ипотекиранитъ имоти сж построени върху мѣсто, което не влизъ подъ ипотеката, тѣй като ипотеката е още отъ 1905 г. Направиха се изчувания отъ органитъ на Финансовото министерство, които донѣкъде сж съгласни съ полученитъ до-несения, че може да се построи единъ процесъ на тази база, че „Тракийска захаръ“ има само 2/5 легална ипотека върху покрититъ имоти. Обаче съдътъ не се е произнесълъ. Какъ ще се произнесе — не знамъ.

Отъ друга страна, даже ако държавата спечели процеса, не се знае дали ще присъдятъ да се снесе ипотека отъ построенитъ здания или ще признаятъ привилегията на държавата само върху мѣстото, което има една много малка стойностъ, а стойността на ипотеката е по-голяма. Въобще това е една въпросителна. При това положение и при голѣмия шумъ, който се вдигна, че се мѣси Финансовото министерство, съ което се бърка на стопанската дейностъ на „Тракийска захаръ“ и на цвеклопроизводителитъ въ Южна България, дойде едно предложение за 900.000 л., платими въ три години и то условно, ако продажбата бжде утвърдена върху „Тракийска захаръ“ — което е също една втора въпросителна.

Министерскиятъ съветъ следъ двукратното разглеждане на въпроса се съгласи, че ако се сключи една спогодба за 3 милиона лева, платими въ три години и то пакъ услъзно, въ случай, че имотътъ се възложи върху „Тракийска захаръ“, такава една спогодба би била износка за държавното съкровище. Кога ще се произнесе съдътъ и какъ ще се произнесе — това никой не може да каже.

При това положение азъ оставямъ на васъ да прецените: дали чрезъ процеса вие смѣтате, че интереситъ на фиска ще бждатъ по-добре запазени или пъкъ ще бждатъ по-добре запазени чрезъ тази спогодба. Ако решите за първото, тогава може да се отложи въпросътъ и да се снесе той отъ дневния редъ. Иначе азъ бихъ молилъ гой да се разгледа още сега.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Григоръ Василевъ.

Григоръ Василевъ: Г-да народни представители! Познаямъ въпроса основно. Заявявамъ, че спогодбата, която е направилъ Министерскиятъ съветъ съ „Тракийска захаръ“, е една прекрасна спогодба не само за фиска, но и за населението отъ Бургаския край. Съ тази спогодба ние защитаваме държавата, защото тя си осигурява 3 милиона лева но също така ние осигуряваме и населението отъ Бургаския край, което ще има работа, защото ще има производство на захаръ. Отъ друга страна ние ще трѣбва да ускоримъ работата, защото цвеклопроизводителитъ очакватъ 10 и половина милиона лева стари вземания, които бѣха свършено пропаднали. Настоявамъ въпросътъ да се реши сега, като не мога да допустна, че нѣщо сериозно може да се възрази противъ самата спогодба. Азъ ви моля да не я отлагате. Всѣко отлагане е безсмислено, а приемането ѝ е полезно и за държавата и за Бургаския край.

Председател Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия, които сж за предложението, направено отъ народния представител г-нъ Никола Търкалановъ, да се снесе точка 9-та отъ дневния редъ, моля да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка десета отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НАРОДНАТА ПЕНСИЯ НА ПОКОЙНИЯ НЕНО ЯКОВЪ ДЕЛИБАЛТОВЪ ВЪРХУ СЪПРУГАТА МУ СТОЯНА НЕНОВА ЯКОВА ДЕЛИБАЛТОВА

Г-да народни представители! Имаме едно принципиално решение за пререждането на тая точка отъ дневния редъ.

Пристъпваме къмъ следващата точка отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ТЪРГОВИЯТА, ПРОМИШЛЕННОСТТА И ТРУДА ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 бюджетна година.

Г-да народни представители!

Поради реорганизация на минното отделение съ бюджета за 1939 б. година и предприетият проучвателни работи върху редица минни обекти, предвиденият кредити въ съответния параграф по бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда са недостатъчни и въ скоро време ще бъдат изчерпани. За да могат да се задоволят горепомнатите нужди и се покрият разходите, за които се искат допълнителни бюджетни кредити, намаляха се кредитите по параграфите, които няма да бъдат изразходвани до края на бюджетната година.

Ето защо, като ви представямъ настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете.

Гр. София, април 1939 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 б. година.

Параграфъ единственъ. Намаляватъ се кредитите по бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 бюджетна година по следния параграфи, а именно: § 20 съ 600.000 л., § 88 съ 500.000 л. и § 90 съ 500.000 л., или общо съ 1.600.000 л., съ която сума се увеличават кредитите по § 2 съ 300.000 л. и по § 19 съ 1.300.000 л. отъ същия бюджетъ.

Заличаватъ се въ текста на § 20 следните думи: „отъ които 1.000.000 л. за сондажи съ голѣмата 2.000 м. сонда“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 бюджетна година, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Илия Кожухаровъ: Да се гласува по спешност и на второ четене.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нъ министърътъ на търговията прави предложение за спешностъ.

Тия, които са съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 б. година.

Параграфъ единственъ. Намаляватъ се кредитите по бюджета на Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1939 бюджетна година, по следния параграфи, а именно: § 20 съ 600.000 л., § 88 съ 500.000 л. и § 90 съ 500.000 л., или общо съ 1.600.000 л., съ която сума се увеличават кредитите по § 2 съ 300.000 л. и по § 19 съ 1.300.000 л. отъ същия бюджетъ.

Заличаватъ се въ текста на § 20 следните думи: „отъ които 1.000.000 л. за сондажи съ голѣмата 2.000 м. сонда“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Тия, които приематъ на второ четене заглавието на законопроекта, заедно съ параграфъ единственъ, така както се докладваха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристигаваме къмъ следващата точка отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НАРОДНАТА ПЕНСИЯ НА ПОКОЙНИЯ НЕНО ЯКОВЪ ДЕЛИБАЛТОВЪ ВЪРХУ СЪПРУГАТА МУ СТОЯНА НЕНОВА ЯКОВА ДЕЛИБАЛТОВА.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за прехвърляне народната пенсия на починалия Нено Яковъ Делибалтовъ върху съпругата му Стояна Ненова Якова Делибалтова, отъ гр. Панагюрище.

Г-да народни представители!

На покойния поборникъ Нено Яковъ Делибалтовъ стъ гр. Панагюрище, приживе бѣ отпущната отъ Народното събрание народна пенсия въ размѣръ на 22.848 л. годишно, която поради смъртта му е прекратена. Понеже същиятъ е оставилъ съпруга Стояна Ненова Якова Делибалтова, която е съ напреднала възраст и безъ средства за прехрана, справедливо е тя да бѣде подкрепена, като народната пенсия на покойния ѝ съпругъ се прехвърли върху нея въ размѣръ 50% — 11.424 л. или кръгло 12.000 л. годишно. Предвидъ на това, честь ми е да ви представя за разглеждане и гласуване настоящия законопроектъ.

Гр. София, април 1939 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за прехвърляне народната пенсия на покойния Нено Яковъ Делибалтовъ върху съпругата му Стояна Ненова Якова Делибалтова.

Членъ единственъ. Прехвърля се народната пенсия на починалия Нено Яковъ Делибалтовъ върху неговата съпруга Стояна Ненова Якова Делибалтова, отъ гр. Панагюрище, въ размѣръ 12.000 л. годишно, начиная отъ 1 април 1939 г.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тѣзи, които приематъ на първо четене законопроекта за прехвърляне народната пенсия на покойния Нено Яковъ Делибалтовъ върху съпругата му Стояна Ненова Якова Делибалтова, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Да се гласува и на второ четене по спешностъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нъ министърътъ на финансите прави предложение за спешностъ.

Тѣзи, които са съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да го прочете

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за прехвърляне народната пенсия на покойния Нено Яковъ Делибалтовъ върху съпругата му Стояна Ненова Якова Делибалтова.

Членъ единственъ. Прехвърля се народната пенсия на починалия Нено Яковъ Делибалтовъ върху неговата съпруга Стояна Ненова Якова Делибалтова, отъ гр. Панагюрище, въ размѣръ 12.000 лева годишно, начиная отъ 1 април 1939 г.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тѣзи, които приематъ на второ четене заглавието на законопроекта, заедно съ членъ единственъ, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ следващата точка отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА КРАЙНИЯ СРОКЪ ПО ИЗПЛАЩАНЕ СТОЙНОСТТА НА ЛИКВИДИРАНИТЕ ИМОТИ НА БЪЖАНЦИТЪ, ПРЕСЕЛИЛИ СЕ ОТЪ ГЪРЦИЯ, СЪГЛАСНО КОНВЕНЦИЯТА МЕЖДУ БЪЛГАРИЯ И ГЪРЦИЯ ОТНОСНО СВОБОДАТА ЗА ЕМИГРАЦИЯ НА МАЛЦИНСТВОТА.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за изменение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираният имоти на бѣжанцитѣ, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата.

Г-да народни представители!

Съгласно конвенцията отъ 6 мартъ 1922 г. между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата, Съвсената гръцко-българска комисия опредѣли обезщетение на изселенитѣ се бѣжанци отъ Западна Тракия и Македония, подъ гръцка власт, за оставенитѣ тамъ тѣхни недвижими имоти, разграбени имъ движими имоти, за вземания отъ реквизиции, пенсии, наеми и за други щети отъ войната. Изплащането на тия обезщетения, което започва отъ 1925 г., се извършва въ брой 10% платими отъ гръцката държава, а остатъкътъ отъ 90% въ 6% облигации отъ 1923 г., платими отъ българската държава.

Общата сума на обезщетенията, платими въ 6% облигации отъ 1923 г., възлиза на номинални лева 2.802.262.500, срещу които до 1 януарий 1938 г., Главната дирекция на държавнитѣ дългове е предала на бѣжанцитѣ облигации за номинални лева 2.792.054.000, или оставиха за предаване облигации за лева 10.208.500.

Предвидъ на обстоятелството, че предаването на облигациитѣ продължи дълго време и въ последнитѣ години исканията бѣха крайно ограничени, то за да може да се ликвидира съ издаването на облигациитѣ, съ наредба-законъ, обнародвана въ „Държавенъ вестникъ“, отъ 5 мартъ 1938 г., брой 49, се опредѣли датата 31 мартъ 1939 г. за краенъ срокъ, въ който правомощитѣ трѣбваше да представятъ всички установени документи за изплащане на припадащитѣ имъ се суми въ облигации.

До изтичането на тоя срокъ постъпиха редовни искания и се предадоха облигации на бѣжанци за номинални лева 1.426.500, или остатъкътъ отъ непредаденитѣ облигации къмъ 31 мартъ 1939 г. се намали на номинални лева 8.782.000. Независимо отъ редовнитѣ искания, въ Главната дирекция на държавнитѣ дългове сѣ постъпили въ срокъ отъ бѣжанци 170 заявления, които сѣ оставени безъ ходъ, съгласно горепоменатата наредба-законъ, тъй като тѣ или не сѣ придружени съ установенитѣ документи, или пъкъ представенитѣ документи сѣ недостатъчни.

За да се даде възможност и на бѣжанцитѣ, които сѣ пропуснали срока да получатъ припадащитѣ имъ се облигации, съ настоящия законопроектъ имъ се дава новъ срокъ.

Предвидъ на горензложеното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ приложенния законопроектъ.

Гр. София, 24 априлъ 1939 г.

Управляващъ Министерството на финанситѣ,

Министъръ на народното просвѣщение: Б. Филвъ

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираният имоти на бѣжанцитѣ, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата.

§ 1. Въ чл. 1, алинея 1 и 2, и въ чл. 2 датата 31 мартъ 1939 г. се замѣня съ датата 31 декемврий 1939 г.

§ 2. Въ чл. 3 датата 30 юний 1939 г. се замѣня съ датата 31 мартъ 1940 г.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Георги Чалбуровъ.

Георги Чалбуровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ думата по този законопроектъ, за да обърна съ нѣколко думи само вниманието на г-нъ министра на финанситѣ върху следното.

Касае се до една ликвидационна сума, която е останала отъ ликвидирани имотитѣ на бѣжанцитѣ отъ Гърция и Македония. Сметнитѣ на тия хора сѣ въ Министерството на финанситѣ. По разнитѣ краища на страната — въ Кавалийско, Крумовградско и Ивайловградско — заинтересувани хора, близки около министерството и други мислитъ отиватъ при беднитѣ бѣжанци, взематъ имъ пълномощия и сключватъ съ тѣхъ спогодителни, като се явяватъ тукъ въ мини-

стерството и имъ оформяватъ работата. Това е едно беззаконие. Върши се една кражба отъ тия бедни бѣжанци, които оставиха своитѣ имоти въ Македония и Тракия. Не бива да се допуска по такъвъ начинъ да бѣдатъ ограбвани. Обръщамъ вниманието на г-нъ министра на финанситѣ да вземе строги мѣрки да не се позволява на такива мислитъ да ходятъ по разнитѣ краища въ страната, за да ограбватъ това население.

Този срокъ нека да се продължи още съ една година, но да : последенъ срокъ. Следъ това вече да останатъ всички имоти къмъ държавата. (Ръжкоплѣскания отъ дѣсно)

Нѣкой отъ лѣво: Нѣма ли властъ за тия хора?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ искамъ да ви направя следната декларация. Имамъ сведения, че не само сега, въ връзка съ този законопроектъ за продължение на срока, но че и въ миналото сѣ ставали много некрасиви работи около раздаването на облигациитѣ на бѣжанцитѣ. Фактътъ, че въ миналото има за 12 милиона лева облигации дадени незаконно на лица съ фалшиви пълномощия и т. н., показва, че действително тия работи сѣ ставали. Азъ ще взема всички мѣрки, облигациитѣ да бѣдатъ предавани лично на правомощитѣ чрезъ клоноветѣ и агентуритѣ на Народната банка, безъ да приема Дирекцията на държавнитѣ дългове каквито и да било ходатайства отъ когото и да било! („Браво!“ Ръжкоплѣскания)

Съ това сметамъ, че ще се премахнатъ подозренията.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тѣзи, които приематъ на първо четене законопроекта за изменение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираният имоти на бѣжанцитѣ, преселили се отъ Гърция съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Прави предложение законопроектътъ да се разгледа на второ четене по спешностъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Тия, които сѣ съгласни съ това предложение на г-нъ министра на финанситѣ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да докладва.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираният имоти на бѣжанцитѣ, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата.

§ 1. Въ чл. 1, алинея 1 и 2, и въ чл. 2 датата 31 мартъ 1939 г. се замѣня съ датата 31 декемврий 1939 г.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ на второ четене заглавието на законопроекта и § 1, така, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

§ 2. Въ чл. 3 датата 30 юний 1939 г. се замѣня съ датата 31 мартъ 1940 г.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 2, така както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ следващата точка отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОБЛАГАНЕТО СЪ МИТО НА ВНЕСЕНИТЪ СЪ ВНОСНИ ДЕКЛАРАЦИИ № № 382 И 409 ОТЪ 1938 Г. НА РУСЕНСКАТА МИТНИЦА, ДАРАЦИ И ЧАСТИ ЗА ТАКИВА ПО РЕЖИМА, КОЙТО Е БИЛЪ ВЪ СИЛА ПРЕДИ 13 НОЕМВРИЙ 1937 Г.

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретарь: Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за облагане съ мито на внесените съ вносни декларации № № 328 и 409 отъ 1938 г. на Русенската митница дараца и части за такива по режима, който е билъ въ сила преди 13 ноемврий 1937 г.

Г-да народни представители!

До 13 ноемврий 1937 г. употребяваните дараца и частитѣ имъ се облагаха съ мито по ст. 512 в/1 на вноската митническа тарифа съ 16% върху стойността имъ. Имайки предвидъ това мито, Акц. д-во „Сполука“, фабрика за прежди въ с. Сухиндолъ, е поръжало отъ чужбина преди 13 ноемврий 1937 г., 12.828 кгр. употребявани дараца и 9.319 кгр. употребявани части за такива, които сж били внесени въ страната презъ Русенската митница съ вн. декларация № № 382 отъ 25 февруарий 1938 г. и 409 отъ 2 мартъ 1938 г. и обложени съ мито съ 50 л. зл. за 100 кгр., тъй като съ наредбата законъ за измѣнение и допълнение на закона за митническата тарифа на вносите стоки („Д. в-къ“, бр. 251, отъ 13 ноемврий 1938 г.), митото на употребяваните дараца се увеличава отъ 16% по стойностъ на 50 л. зл. за 100 килограма.

Имайки голѣма нужда отъ тия дараца и части за такива, поменатото дружество е внесло същитѣ, като е заплатило митото по режима, който е билъ въ сила въ момента на внасянето имъ въ страната, т. е. съ 50 л. зл. за 100 килограма.

Сжщото дружество съ заявление, като изтъква, че въпросните дараца и части сж поржчани преди увеличението на митото на употребяваните дараца и части, моли същитѣ да се обложатъ съ мито по режима, който е билъ въ сила до 13 ноемврий 1937 г., т. е. съ 16% по стойностъ, като имъ се върне надвзетата сума за мито и общински надлогъ.

Считамъ за неизлишно да добавя, че за идентични случаи почитаемото Народно събрание съ решението си, обнародвано въ „Д. в-къ“, бр. 276, отъ 10 декемврий 1938 г. е одобрило да се обложатъ по режима, който е билъ въ сила до 13 ноемврий 1937 г. — съ 16% по стойностъ 33 колета 16.153 кгр. машини за влачене — индустриални дараца, обявени за вносъ съ вн. декларация № 55 отъ 1 мартъ 1938 г. на Ломската митница, подадена отъ името на Петъръ и Константинъ Рапонски отъ гара Мърчево, Фердинандско, и два броя употребявани дараца съ принадлежноститѣ имъ, подробно изброени въ фактура отъ 30 септемврий 1937 г., издадена отъ Текст. машинна ф-ка „Мишелъ“ въ Кратува при Райхенбергъ, Чехославия, които щѣха да се внасятъ въ страната отъ Стоянка Кандиларова отъ гр. Шуменъ.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете въ настоящата сесия на Народното събрание представеното ви за тая целъ решение.

Гр. София, 19 априль 1939 г.

Управляващъ Министерството на финанситѣ,

Министъръ на народното просвѣщение: Б. Филонъ

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за облагане съ мито на внесените съ вносни декларации № № 382 и 409 отъ 1938 г. на Русенската митница дараца и части за такива по режима, който е билъ въ сила преди 13 ноемврий 1937 г.

1. Одобрява се да се обложатъ съ мито по режима, който е билъ въ сила до 13 ноемврий 1937 г., т. е. съ 16% върху стойността 12.828 кгр. употребявани дараца и 9.319 кгр. употребявани части за дараца, внесени съ вн. деклар. № № 382/25. II. 938 г. и 409/2. III. 938 г. на Русенската митница отъ Акц. д-во „Сполука“ — фабрика за прежди въ Сухиндолъ.

2. Сумата, надвзета въ случая за мито и общински надлогъ, да се върне на дружеството по надлежния редъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ предложението, така както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на земедѣлието моли да се прережи дневниятъ редъ и да се разгледа точка 17 отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОДОБРЕНИЕ XIV-ТО ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТЪ, ВЗЕТО ВЪ ЗАСЕДАНИЕТО МУ НА 15 АПРИЛЬ 1939 Г., ПРОТОКОЛЬ № 49 — ЗА ДАВАНЕ РАЗРЕШЕНИЕ НА Б. З. К.

БАНКА ДА ЗАКУПИ МАТЕРИАЛИТЪ, УПОМЕНАТИ ВЪ ЧЛ. ЧЛ. 94 И 184 ОТЪ ЗАКОНА ЗА ПОДОБРЕНИЕ ЗЕМЕДѢЛСКОТО ПРОИЗВОДСТВО.

Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ докладчика да прочете предложението:

Докладчикъ Никола Вачковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за одобрение XIV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 15 априль 1939 г., протоколъ № 49.

Г-да народни представители!

Въ изпълнение на чл. 94 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и опазване полскитѣ имоти, Българската земедѣлска и кооперативна банка, произведе спазаряване за горивни и смазочни материали отъ 10 до 15 априль т. година. Добититѣ цени при това спазаряване се намѣриха за неизносни, при тогавашните борсови цени на тия материали и условията на Българската земедѣлска и кооперативна банка за тази доставка. Поради това спазарителниятъ протоколъ не се утвърди. Следваше да се объяви новъ търгъ, следъ като се добие разрешение отъ Българската народна банка, за отпускане на доставчицитѣ необходимитѣ първокласни девизи при официалната премия отъ 35%, за изплащане на доставенитѣ материали.

Понеже това разрешение досега не се получи, спазаряването още не е обявено и съ това се забави доставката.

Като имамъ предвидъ това забавяне, отъ една страна, и, отъ друга, опасението, че може и при второто спазаряване да се получатъ сжщо така високи цени, както при първото — приблизително 45-50 стотинки въ повече отъ костюмата цена, като се има предвидъ борсовата такава, намирамъ, че ще следва на Българската земедѣлска и кооперативна банка да се даде възможностъ сама да достави необходимитѣ безмитни материали направо отъ чужбина, по борсовитѣ цени на тѣзи материали, нѣщо което е направило Военното министерство съ доставката на необходимия за въздухоплаването бензинъ и е добило съ 45 стотинки по-свинитѣ бензинъ отъ цената, добита при произвеждането по-рано търгъ.

Съ новото измѣнение на чл. 94 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и опазване полскитѣ имоти (ал. 2 на буква г отъ § 1) тази възможностъ на банката е отнета.

Предвидъ на изложеното до тукъ, Министерскиятъ съветъ въ заседанието си на 15 априль 1939 г., съ XIV-то постановление отъ сжщата дата, протоколъ № 49, е постановилъ следното:

„Разрешава се на Българската земедѣлска и кооперативна банка да закупи, приеме и внесе направо отъ странство, чрезъ специална комисия, назначена отъ управителя на банката, материалитѣ, упоменати въ буква а на § 1 отъ чл. 94 на закона за измѣнение и допълнение на чл. чл. 94 и 184 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и опазване полскитѣ имоти“.

Това постановление представямъ на вашето внимание, съ молба да го одобрите чрезъ надлежно гласуване на предложеното тукъ проекторешение.

Гр. София, априль 1939 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитѣ имоти:

Ив. Багряновъ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за одобрение XIV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 15 априль 1939 г., протоколъ № 49.

Одобрява се XIV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 15 априль 1939 г., протоколъ № 49, което гласи:

„Разрешава се на Българската земедѣлска и кооперативна банка да закупи, приеме и внесе направо отъ странство, чрезъ специална комисия, назначена отъ управителя на банката, материалитѣ, упоменати въ буква а на § 1 отъ чл. 94 на закона за измѣнение и допълнение на чл. чл. 94 и 184 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и опазване полскитѣ имоти“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Тия, които приематъ предложението, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Понеже комисията по Министерството на правосъдието трябва да се събере да продължи своята работа, ще ви моля да се съласите да приключим нашата работа днес и да вдигнем заседанието. За следващото заседание, което ще бъде утре, предлагам следния дневен ред:

Второ четене законопроекта:

1. За изменение и допълнение на наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита.

2. За отстъпване даром на читалище „Бр. Миладинови“ в гр. Петрич държавното място от 726.50 кв. м., заедно с старата джамийска сграда върху него, съставляващо част от квартал 216 по плана на същия град.

Първо четене законопроекта:

3. За допълнение на наредбата-закон за Столичната голѣма община.

4. За отстъпване даром на училищното настоятелство в с. Рудник, Варненска околия, 196 държавни дворни места с построените върху тях 96 къщи, негодни за живѣне, находящи се в с. Бѣла, същата околия.

5. За увеличение митото по буква „б“ на ст. 120 от митнишката тарифа на вносните стоки.

6. За изменение и допълнение бюджета на Министерството на външните работи и на изповѣданията за 1939 г. Одобрение предложенията:

7. За одобрение III-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 април 1939 г., протокол № 55 — по доставката на син камък от Българската земеделска и кооперативна банка.

8. За освобождаване от заплащане на глобите, предвидени в чл. 4 от закона за таксите, събирани от Министерството на външните работи и на изповѣданията и от българските легации и консулства в странство.

Първо четене на законопроекта.

9. За заличаване някои от гражданските последици от съдебните решения по конфискационни дѣла № 11/1923 г. на Софийския апелативен съд и № 3/1925 г. на Върховния касационен съд.

Одобрение предложенията:

10. За отпускане еднократни помощи от държавата на някои лица.

11. За одобрение решенията на прощатарната комисия, взети в заседанието ѝ на 16 март 1939 г.

12. За връщане на Братя Георгиеви, акц. д-во — Габрово, погрѣшно платеното вносно мито и др. данѣци и такси, на сума около 46.000 л., за 2.520 кг. прежда памучна № 22, внесена с вносна декларация № 4851 от 5 декември 1938 г., касовъ № 7096 от 6 декември 1938 г. на Варненската митница.

13. За опрощаване сумата 179.354 л. на фирмата Христо Р. Бобчевъ & снове — гр. Габрово.

14. Докладъ на прощатарната комисия.

15. Одобрение предложението за прекратяване месечното държавно пособие от 2.500 л., отпуснато на Яковъ Александровъ Лаховски.

Тия, които сж съгласни с тоя дневен ред, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Дойко Петковъ: Искамъ думата по дневния редъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: И второ предложение има: утрешното заседание да почне в 9 ч. сутринта.

Има думата по дневния редъ народниятъ представител г-нъ Дойко Петковъ.

Дойко Петковъ: Снетата от днешния дневен редъ точка 5 да се постави на дневен редъ за утрешното заседание.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които сж съгласни точка пета от днешния дневния редъ — първо четене на законопроекта за отмѣнение § 7 от наредбата-законъ за изменение и допълнение на наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание („Държавенъ вестникъ“, бр. 3, от 5 януарий 1938 г.) — да се постави на дневен редъ за утре моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Тия, които сж съгласни утре заседанието да почне в 9 ч., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено в 17 ч. 35 м.).

Председателъ: СТОЙЧО МОШАНОВЪ

Секретари: { Д-РЪ НАЙДЕНЪ НАЙДЕНОВЪ
 { СЕРАФИМЪ ГЕОРГИЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ